

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Λυκείου

Θεματική ενότητα:

Τα φύλα στη λογοτεχνία

Τίτλος:

«Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

Δημιουργός

Νικόλαος Κούκης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Λυκείου

Χρονολογία

Σεπτέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Τα φύλα στη λογοτεχνία

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

12 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ψηφιακή τάξη, ιστολόγιο/ιστοσελίδα (κατ' επιλογή).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή:

Επιθυμητή η εξοικείωση του εκπαιδευτικού με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας των μαθητών και με τη χρήση εργαλείων Web2.0, καθώς και η δυνατότητα των μαθητών να χρησιμοποιούν «απλές» εφαρμογές/προγράμματα του Η/Υ, όπως η

χρήση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου (ΠΕΚ) και των μηχανών αναζήτησης, η ανάρτηση αρχείων σε ιστολόγια και σε περιβάλλον ψηφιακής τάξης.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο έχει σχεδιαστεί για να εφαρμοστεί στο πλαίσιο της διδακτικής ενότητας «Τα φύλα στη λογοτεχνία», στο μάθημα των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ Λυκείου (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου](#), Αρθρ.6/ σ. 21075). Το θέμα του είναι η ανίχνευση και προσέγγιση από τους μαθητές της μορφής της μάνας/μητέρας σε κάποια λογοτεχνικά έργα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Από λογοτεχνική σκοπιά το σενάριο επιδιώκει η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία να αναχθεί σε έναυσμα για να γνωρίσουν οι μαθητές κάποιους έλληνες και ξένους λογοτέχνες, τον τρόπο γραφής τους και τις τεχνικές με τις οποίες επεξεργάζονται το θέμα τους. Από παιδαγωγική σκοπιά η κύρια επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν και να ασκηθούν οι μαθητές στην εργασία σε ομάδες και στη συνεργατική παραγωγή λόγου αξιοποιώντας τις μέχρι τώρα γνώσεις τους για τη λογοτεχνία διερευνώντας οι ίδιοι το θέμα ως ερευνητές/δημιουργοί, παράγοντας οι ίδιοι γνώση.

Η σκοπιμότητα εφαρμογής του σεναρίου έγκειται στο γεγονός ότι μέσα από την προσέγγιση του εν λόγω θέματος θα δοθεί η αφορμή για διεύρυνση και άλλων

θεμάτων που άπτονται του πεδίου «Τα φύλα στη λογοτεχνία», όπως τα κοινωνικά στερεότυπα για τα φύλα, η πατρική μορφή στη λογοτεχνία, ο θεσμός της οικογένειας στον χρόνο, οι σχέσεις και οι ρόλοι των φύλων. Για τον λόγο αυτό έχουν επιλεγεί κείμενα και ποιήματα του 19^{ου} (τέλη) και του 20^{ου} αιώνα, που αποτυπώνουν κατά το δυνατόν τα ήθη της εποχής και αναδεικνύουν τον ρόλο των δύο φύλων, καθώς και τα κοινωνικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που επικρατούσαν.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να γνωρίσουν οι μαθητές έλληνες και ξένους λογοτέχνες μέσα από το έργο τους αναφορικά με τη μορφή της μητέρας.
- Να εκτιμήσουν και να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο της μητέρας στη ζωή παιδιών και ενηλίκων.
- Να ανιχνεύσουν τον ρόλο της μητέρας στο κοινωνικό γίνεσθαι μέσα από τα στερεότυπα της κάθε εποχής.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

- Να ασκηθούν οι μαθητές στην ανίχνευση και καταγραφή των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του ήρωα ενός λογοτεχνικού έργου.
- Να ασκηθούν στον εντοπισμό των τεχνικών αφήγησης που ο συγγραφέας υιοθετεί και να είναι σε θέση να ανιχνεύουν το αποτέλεσμα των επιλογών του λογοτέχνη.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο γραφής και το ύφος ελλήνων και ξένων λογοτεχνών μέσα από το έργο τους αναφορικά με τη μορφή της μητέρας.
- Να ασκηθούν στη συνεργατική παραγωγή λόγου με την αξιοποίηση του επεξεργαστή κειμένου.

Γραμματισμοί

- Να αναπτύξουν οι μαθητές την ικανότητά τους να αναζητούν, να επιλέγουν και να αξιοποιούν πληροφορίες από το διαδίκτυο (ψηφιακός, κριτικός γραμματισμός).
- Να ασκηθούν στη χρήση της ψηφιακής τάξης (εξ αποστάσεως ασύγχρονη εκπαίδευση) και στην ανάρτηση αρχείων σε ιστολόγια ή ιστοσελίδες (ψηφιακός γραμματισμός).
- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης, με την ομαδική συνεργασία και να αναπτύξουν την ικανότητα αυτενέργειας και ατομικής οικοδόμησης της γνώσης (ψηφιακός, κριτικός γραμματισμός).
- Να κινητοποιηθούν οι μαθητές (στο πλαίσιο της διερεύνησης, επιλογής και αξιοποίησης υλικού από διαδικτυακές πηγές καθώς και της συνεργασίας μέσα στην ομάδα) στην κατεύθυνση της ερμηνευτικής προσέγγισης λογοτεχνικών έργων και της παραγωγής κειμένου ενταγμένου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Διδακτικές πρακτικές

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το παρόν σενάριο δημιουργήθηκε με γνώμονα την εφαρμογή του νέου Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ Λυκείου (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου](#), Αρθρ.6/ σ. 21075). Η ιδέα του σεναρίου γεννήθηκε μετά από μια πορεία αναζήτησης στο διαδίκτυο, η οποία κατέδειξε ότι η διδακτική ενότητα «Τα φύλα στη λογοτεχνία» προσανατολίζει τους συναδέλφους φιλόλογους σε επεξεργασία θεμάτων όπως ο έρωτας, η κοινωνική θέση της γυναίκας, ο θεσμός της οικογένειας, οι ρόλοι των φύλων, ενώ θέματα όπως η πατρική και μητρική ταυτότητα δεν είναι τόσο ελκυστικά. Επομένως, η εμπλοκή των μαθητών σε αυτό το θέμα

αποτελεί πρόκληση και το θέμα της μητρικής μορφής στη λογοτεχνία αναμένεται να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους κάνει να το προσεγγίσουν με ερευνητική διάθεση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η σύνταξη και εφαρμογή του σεναρίου συνδέεται με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα, άπτεται την πρώτης διδακτικής ενότητας (Τα φύλα στη λογοτεχνία) του εν λόγω μαθήματος και επιδιώκει να καλύψει μέρος της θεματολογίας της (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου](#), Αρθρ.6/σ. 21075). Ακόμη, το σενάριο αυτό, όπως και όλα τα παραγόμενα σενάρια, επιδιώκει να καταλάβει έναν συγκεκριμένο χώρο στο πεδίο της εκπαίδευσης και να συμβάλλει στη «διαμόρφωση της υποκειμενικότητας των εκπαιδευτικών και στην εκπαιδευτική αλλαγή» (Χοντολίδου 2012: 60).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η διδασκαλία του μαθήματος της λογοτεχνίας «χαρακτηρίζεται από σθεναρή αντίσταση στην ενσωμάτωση της καινοτομίας και της χρήσης των ΤΠΕ» (Αποστολίδου 2012: 4). Επομένως, η παραγωγή σεναρίων με προσανατολισμό την ενεργητική εμπλοκή των ΤΠΕ στη διδασκαλία του μαθήματος αυτού αποτελεί πάντα μια πρόκληση για κάθε εμπλεκόμενο. Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου θα απαιτηθούν: Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο, φυλλομετρητής (Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome κ.ά.), πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Microsoft/Word, LibreOffice/Writer κ.ά.), πρόγραμμα δημιουργίας παρουσιάσεων (PowerPoint, LibreOffice/Impress κ.ά.), ψηφιακή τάξη (moodle, OPENeCLASS, edmodo κ.ά.), ηλεκτρονικά λεξικά (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας), μηχανές αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.), Youtube, πρόγραμμα αναπαραγωγής ήχου/video (VLC, WINAMP, Windows Media Player κ.ά.), Windows Movie Maker.

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ αναμένεται να οδηγήσει σε κινητοποίηση των μαθητών στο πλαίσιο της διερεύνησης, επιλογής και αξιοποίησης υλικού από διαδικτυακές πηγές, καθώς και στην εξοικείωσή τους με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης. Ακόμη, η γνωριμία με την ψηφιακή τάξη θα τους εισάγει στην έννοια της εξ αποστάσεως ασύγχρονης εκπαίδευσης και η εξάσκηση στην ανάρτηση αρχείων σε περιβάλλον ψηφιακής τάξης, ιστολογίου ή ιστοσελίδας θα τους φέρει σε επαφή με νέες γνώσεις που άπτονται του ψηφιακού γραμματισμού.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Α' Γυμνασίου:

Άγγελος Σικελιανός [«Της μάνας μου»](#)

ΚΝΑ Β' Γυμνασίου

Περλ Μπακ, [«Η μάνα»](#)

ΚΝΑ Β' Λυκείου:

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Η Φόνισσα»](#) (αποσπάσματα)

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Πατέρα στο σπίτι»](#)

Γρηγόριος Ξενόπουλος, [«Στέλλα Βιολάντη»](#)

Κωνσταντίνος Θεοτόκης, [«Η Τιμή και το Χρήμα»](#)

ΚΝΑ Γ' Λυκείου:

Βικτωρία Θεοδώρου, [«Εγκώμιο»](#) (απόσπασμα)

Ανέστης Ευαγγέλου, [«Μην απορείς, μητέρα»](#)

Κώστας Ταχτσής, [«Τα ρέστα»](#)

Μαργαρίτα Λυμπεράκη, [«Τα ψάθινα καπέλα»](#) (απόσπασμα)

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός των σχολικών εγχειριδίων

Νίκος Καζαντζάκης, [Αναφορά στον Γκρέκο](#) (1961), 38-39. Αθήνα: Εκδόσεις Ελένης Καζαντζάκη, 1982.

Διδώ Σωτηρίου, [«Το σπίτι μου»](#) [απόσπασμα από τα *Ματωμένα Χώματα* (1962)]. Στο *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου*, Ν. Γρηγοριάδης, Δ. Καρβέλης, Χ. Μηλιώνης, Κ. Μπαλάσκας, Γ. Παγανός, 247-250. Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2000.

Άγγελος Βλάχος, [«Η καρδιά της μάνας»](#) (μετάφραση του ποιήματος του J. Richerpin)

Πάολο Κοέλιο, «Όταν ο Θεός έφτιαξε τις μαμάδες». Στο *Και ο Θεός έπλασε τη Μάνα* (συλλογικό έργο). Αθήνα: Λιβάνης, 1999.

Περλ Μπακ, *Η μάνα*, μτφρ. Ελ. Γονατοπούλου. Αθήνα: Μίνωας, 1991. (Ολόκληρο το βιβλίο αναρτημένο στο Scribd, [εδώ](#))

Κωνσταντίνος Θεοτόκης, [Η Τιμή και το Χρήμα](#) (1914). Αθήνα: Πελεκάνος, 2011. (Ολόκληρο το βιβλίο αναρτημένο, [εδώ](#))

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Μη λογοτεχνικά κείμενα

[Βικιφθέγματα](#) για μητέρα-μάνα-μητρότητα

[Αποφθέγματα για τη μητέρα](#) (Αποφθέγματα επωνύμων σε ιστολόγιο γενικού ενδιαφέροντος)

[Η μάνα στο δημοτικό τραγούδι](#) (Εργασία που φιλοξενείται στην ιστοσελίδα του Συλλόγου Αποφοίτων Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων)

Τραγούδια

[«Ένας ευαίσθητος ληστής»](#), από τον δίσκο *30 σπάνιες ερμηνείες* (1983), στίχοι: Νίκος Γκάτσος, μουσική: Μάνος Χατζιδάκης, ερμηνεία: Δήμητρα Γαλάνη [πρώτη εκτέλεση: Γιώργος Ρωμανός στον δίσκο *Μυθολογία* (1966)].

[«Μανούλα μου»](#) από τον δίσκο «Η Χάρης Αλεξίου σε απρόβλεπτα τραγούδια» (1987), στίχοι: Ιάκωβος Καμπανέλλης, μουσική: Μάνος Χατζιδάκης, ερμηνεία: Χάρης Αλεξίου.

[«Η μάνα εν κρύον νερόν»](#) από τον δίσκο *Ανθεί και φέρει και άλλο-Τραγούδια του Πόντου* (2006), στίχοι-μουσική: Γιάννης Βλασταρίδης, ερμηνεία: Πέτρος Γαϊτάνος.

[«Της μάνας η καρδιά»](#) από τον δίσκο «Οι άγγελοι του έρωτα» (2005), στίχοι: Alice Tori, μουσική: Γιάννης Νικολάου, ερμηνεία: Παντελής Θαλασσινός (συμμετέχει: η Μαριώ και η Αρχοντούλα Σαββιδάκη).

[«Μαμά γερνάω»](#) από τον ομώνυμο δίσκο (1988), στίχοι: Λίνα Νικολακοπούλου, μουσική: Σταμάτης Κραουνάκης, ερμηνεία: Τάνια Τσανακλίδου.

Βίντεο

Παπαδιαμάντης, Ελύτης, [«Η Φόνισσα»](#) [Από 10:39 έως 22:10]

Ταινίες

[«Η τιμή της Αγάπης»](#) της Τόνιας Μαρκετάκη (1984) [Από 0:44:54 έως 0:50:28]

[«Στέλλα Βιολάντη»](#), θεατρικό έργο σε σκηνοθεσία Πάνου Γλυκοφρύδη [Η ταινία από Το Θέατρο της Δευτέρας – από 1:02:55 έως 1:10:48]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (2 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές χωρισμένοι σε πέντε ομάδες έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής. Κάθονται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές του εργαστηρίου (μία ομάδα ανά έναν Η/Υ) και τους διανέμονται τα φύλλα εργασίας. Είναι σημαντικό να έχουν από την αρχή της εφαρμογής του σεναρίου τα φύλλα εργασίας στα χέρια τους, για να μπορούν να εκτιμήσουν τις υποχρεώσεις και τον φόρτο εργασίας τους και να συνειδητοποιήσουν πως το πλαίσιο εργασιών τους είναι κοινό και ήδη διαμορφωμένο και επομένως δεν μπορεί να γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης.

Αρχικά (1^η διδακτική ώρα), ενημερώνονται για την ύπαρξη [ηλεκτρονικών λεξικών](#) στο διαδίκτυο και καλούνται να αναζητήσουν σε αυτά σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσουν σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου (ΠΕΚ). Θα μπορούσε στο σημείο αυτό να πραγματοποιηθεί και μια βιωματική αφόρμιση, δηλαδή ένα παιχνίδι με τις λέξεις που θα προκύψουν από την ηλεκτρονική αναζήτηση. Επισημαίνεται στους μαθητές ότι οι σημειώσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν σε πρώτο επίπεδο με αντιγραφή και επικόλληση, καθώς το υλικό που θα συγκεντρωθεί στη συνέχεια θα αξιολογηθεί από τους ίδιους (μέλη της κάθε ομάδας), ώστε να συντεθούν οι εργασίες που θα τους ανατεθούν.

Στη συνέχεια, με τη χρήση μηχανών αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) καλούνται να βρουν πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα, επιστρατεύοντας ταυτόχρονα τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις τους από προγενέστερες αναγνώσεις κειμένων στα πλαίσια των σχολικών μαθημάτων ή εκτός αυτών. Οι όποιες πληροφορίες καταγράφονται (αντιγραφή και επικόλληση) χωρίς ταξινόμηση, για να αξιολογηθούν και να ιεραρχηθούν στη συνέχεια.

Ακολουθεί συζήτηση για τα ευρήματα που έχουν ήδη καταγραφεί από τους μαθητές με έμφαση στην όσο το δυνατόν πιο συγκροτημένη τεκμηρίωση από αυτούς των επιλογών που πραγματοποίησαν.

Μετά τη συζήτηση (2^η διδακτική ώρα) γίνεται προβολή με τον “video projector” αποσπασμάτων ταινιών από το YouTube, προκειμένου οι μαθητές να προβληματιστούν για τον ρόλο της μητέρας σε θεατρικά ή κινηματογραφικά έργα που βασίστηκαν σε λογοτεχνικά έργα. Πιο συγκεκριμένα, προβάλλονται τα:

- [Παπαδιαμάντης, Ελύτης, «Η Φόνισσα»](#) [από 10:39 έως 22:10]
- [Η τιμή της Αγάπης](#) της Τόνιας Μαρκετάκη [από 0:44:54 έως 0:50:28]
- [Στέλλα Βιολάντη](#), θεατρικό έργο [από 1:02:55 έως 1:10:48]

Μετά την προβολή οι μαθητές διατυπώνουν την άποψή τους για την εντύπωση που τους έκανε ο ρόλος της γυναίκας/μητέρας στα αποσπάσματα που παρακολούθησαν.

Στο πλαίσιο του προβληματισμού των μαθητών δίνονται κάποια κείμενα προς ανάγνωση από τις ομάδες (εδώ μπορεί να γίνει ανάγνωση και στην ολομέλεια με τη βοήθεια του “video projector” του εργαστηρίου, ο οποίος βρίσκεται ήδη σε λειτουργία), τα οποία θα αποτελέσουν έναυσμα και σημείο αναφοράς για συζήτηση με θέμα τον ρόλο της μητέρας. Πιο συγκεκριμένα, δίνονται τα:

- *Αναφορά στον Γκρέκο ([απόσπασμα](#))*, Ν. Καζαντζάκη
- «Το σπίτι μου» ([απόσπασμα από τα Ματωμένα Χώματα](#)), Δ. Σωτηρίου
- [«Η καρδιά της μάνας»](#), Αγγ. Βλάχου
- [«Και ο Θεός έπλασε τη Μάνα»](#), Π. Κοέλιο

Τέλος, μετά τη συζήτηση, ακούγονται τραγούδια που στους στίχους τους η μητέρα διαδραματίζει έναν βασικό ρόλο. Πιο συγκεκριμένα ακούγονται (πάλι με τη συνδρομή του “video projector” από το YouTube) τα:

- [«Ένας ευαίσθητος ληστής»](#), Δήμητρα Γαλάνη
- [«Μανούλα μου»](#), Χάρης Αλεξίου
- [«Η μάνα εν κρύον νερόν»](#), Πέτρος Γαϊτάνος
- [«Η καρδιά της μάνας»](#), Παντελής Θαλασσινός, Αρχοντούλα Σαββιδάκη, Μαριώ
- [«Μαμά γερνάω»](#), Τάνια Τσανακλίδου.

Ακολουθεί συζήτηση για τα τραγούδια που ακούστηκαν για τη μάνα και οι μαθητές επισημαίνουν ποιο τους άρεσε ή τους άγγιξε/συγκίνησε περισσότερο, προσπαθώντας να ανιχνεύσουν και να προσδιορίσουν και τους λόγους για τους οποίους συνέβη αυτό.

Β' φάση: κατά την ανάγνωση (7 διδακτικές ώρες)

Στη φάση της κύριας ανάγνωσης «κάθε ομάδα αναλαμβάνει να διαβάσει και να παρουσιάσει ένα διαφορετικό κείμενο» (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου](#), Αρθρ.5/ σελ. 21073).

Πριν την ανάθεση συγκεκριμένων κειμένων σε κάθε ομάδα αφιερώνεται χρόνος στην τάξη (έως μία διδακτική ώρα) για να συζητηθούν οι αφηγηματικοί τρόποι, ο ρόλος του αφηγητή και τα είδη εστίασης ([Εισαγωγή](#), Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου).

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα μαθητών αναλαμβάνει να διαβάσει και να παρουσιάσει στους υπόλοιπους μαθητές τα κείμενα ως εξής:

1^η Ομάδα:

- [«Η Φόνισσα»](#) (1903) [αποσπάσματα], Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου*]
- [«Πατέρα στο σπίτι»](#) (1894), Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου*]

2^η Ομάδα:

- [«Στέλλα Βιολάντη»](#) (1909), Γρηγορίου Ξενοπούλου [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου*]
- [«Η Τιμή και το Χρήμα»](#) (1914), Κωνσταντίνου Θεοτόκη [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου*]

3^η Ομάδα:

- [«Τα ψάθινα καπέλα»](#) (1946) [απόσπασμα], Μαργαρίτας Λυμπεράκη [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου*]
- [«Εγκώμιο»](#) (1957) [απόσπασμα], Βικτωρίας Θεοδώρου [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου*]
-

4^η Ομάδα:

- [«Μην απορείς, μητέρα»](#) (1960), Ανέστη Ευαγγέλου [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου*]
- [«Τα ρέστα»](#) (1972), Κώστα Ταχτσή [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου*]

5^η Ομάδα:

- [«Της μάνας μου»](#) (1909), Αγγελου Σικελιανού [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου*]
- [«Η μάνα»](#) (αρχές 20^{ου} αιώνα), Περλ Μπακ [*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Γυμνασίου*]

Όλοι οι μαθητές καλούνται να διαβάσουν επιπλέον στο σπίτι τους ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα [«Η Τιμή και το Χρήμα»](#) του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και [«Η μάνα»](#) της Περλ Μπακ, τα οποία βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο (ελεύθερη πρόσβαση). Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έχει Η/Υ μπορεί να διαβάσει τα λογοτεχνικά έργα σε σπίτι συμμαθητή του που ανήκει στην ίδια ομάδα και αν δεν έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο αλλά διαθέτει Η/Υ, μπορεί να πάρει τα αρχεία, αφού τα αποθηκεύσει σε κάποια φορητή συσκευή αποθήκευσης.

Οι επτά (7) διδακτικές ώρες που θα αφιερωθούν στη φάση αυτή της κυρίως ανάγνωσης θα κατανεμηθούν έτσι, ώστε όλες οι ομάδες να καταφέρουν με τη λιγότερη δυνατή πίεση χρόνου να παρουσιάσουν στις υπόλοιπες ομάδες τις εργασίες που θα τους ανατεθούν.

Οι εργασίες είναι καθορισμένες με σαφήνεια στο φύλλο εργασίας που θα λάβει η κάθε ομάδα από την αρχή της εφαρμογής του παρόντος σεναρίου.

Κατά τη φάση αυτή δεν απαιτείται μετακίνηση των μαθητών στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου, καθώς με τη συνδρομή του “video projector” οι παρουσιάσεις των μαθητών μπορούν να γίνουν στην τάξη.

Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (3 διδακτικές ώρες)

Κατά τη φάση αυτή «οι μαθητές μας παράγουν το δικό τους λόγο όχι πια γύρω από τα κείμενα, αλλά γύρω από το θέμα της διδακτικής ενότητας με την οποία ασχολήθηκαν» (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου](#), Αρθρ.5/ σ. 21074).

Επομένως, οι μαθητές με συγκεντρωμένες τις σημειώσεις τους από τις προηγούμενες φάσεις του σεναρίου και με σημειώσεις που έχουν συλλέξει από τις εργασίες και των υπόλοιπων ομάδων αναφορικά με το θέμα της εργασίας τους έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής, όπου και εργάζονται ομαδικά για τρεις (3) διδακτικές ώρες, προκειμένου να συνθέσουν ένα κείμενο για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της κάθε ομάδας αναρτάται στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση των μαθητών θα χρησιμοποιηθούν τα εξής είδη αξιολόγησης:

1) *αυτοαξιολόγηση*, δηλαδή η κάθε ομάδα θα αξιολογήσει το συνολικό της έργο (βαθμός ομάδας) και το έργο των μελών της (ατομικός βαθμός). Τα κριτήρια αξιολόγησης της προσφοράς του κάθε μέλους είναι: α) ο βαθμός εμπλοκής του στην ομάδα και το συνεργατικό πνεύμα που επέδειξε, β) ο βαθμός στον οποίο ενσάρκωσε τον ρόλο που του δόθηκε από την ομάδα και γ) το ποσοστό συνεισφοράς του στο τελικό αποτέλεσμα,

2) *αξιολόγηση ομάδων*, δηλαδή η κάθε ομάδα θα αξιολογήσει το έργο των άλλων ομάδων (βαθμός ομάδας) τεκμηριώνοντας τον βαθμό της με βάση συγκεκριμένα κριτήρια,

3) *διαμορφωτική αξιολόγηση*, δηλαδή ο εκπαιδευτικός θα αξιολογήσει κάθε ομάδα με έναν συνολικό βαθμό με βάση: α) τον τρόπο με τον οποίο εργάστηκε, β) τον βαθμό συνεργασίας των μελών και γ) το παραχθέν κείμενο που έχει αναρτήσει στον χώρο του μαθήματος στην ψηφιακή τάξη του σχολείου. Ο βαθμός αυτός θα

προσαρμόσκει στα μέλη της ομάδας, αφού προηγουμένως τα μέλη της συμφωνήσουν στο πόσες μονάδες (επί του 20) αξίζει το κάθε μέλος για την προσφορά του στην ομάδα (βλ. προγενέστερη φάση αυτοαξιολόγησης).

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1ης Ομάδας

Διδακτική Ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Θέμα προς διερεύνηση: Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

>>> Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (Δύο [2] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού επισκεφθείτε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα ([εδώ](#)) να αναζητήσετε σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσετε σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

→ Αφού επισκεφθείτε κάποια Μηχανή Αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) να βρείτε πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα.

>>> Β' φάση: κατά την ανάγνωση (Επτά [7] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού μελετήσετε τα παρακάτω λογοτεχνικά κείμενα, να συνθέσετε μια παρουσίαση (σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, PowerPoint, Windows Movie Maker), για να ενημερώσετε τις υπόλοιπες ομάδες για την υπόθεση των έργων που διαβάσατε και για τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε συγγραφέας/ποιητής προσεγγίζει μορφή της μητέρας στο συγκεκριμένο έργο του. Να δοθεί έμφαση στους αφηγηματικούς τρόπους, τον ρόλο του αφηγητή και τα είδη εστίασης.

- *Η Φόνισσα* (αποσπάσματα), Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη (1903) [Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)]
- «Πατέρα στο σπίτι», Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη (1894) [Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)]

→ Όλοι οι μαθητές θα διαβάσουν στο σπίτι τους και ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα *Η Τιμή και το Χρήμα* του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και *Η μάννα* της Περλ Μπακ. Τα κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο ([κλικ πάνω στον τίτλο](#)).

→ Μετά την ανάγνωση η 1^η ομάδα θα κάνει την περίληψη των κεφαλαίων 1-3 του έργου *Η Τιμή και το χρήμα* και των κεφαλαίων 1-2 του έργου *Η μάννα*.

>>> Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (Τρεις [3] διδακτικές ώρες) <<<

→ Με βάση τις σημειώσεις που έχετε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος, να συνθέσετε ως ομάδα ένα κείμενο (600-1000 λέξεων) για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της ομάδας θα αναρτηθεί στον χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Φύλλο Εργασίας 2ης Ομάδας

Διδακτική Ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Θέμα προς διερεύνηση: Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

>>> Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (Δύο [2] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού επισκεφθείτε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα ([εδώ](#)) να αναζητήσετε σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσετε σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

→ Αφού επισκεφθείτε κάποια Μηχανή Αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) να βρείτε πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα.

>>> Β' φάση: κατά την ανάγνωση (Επτά [7] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού μελετήσετε τα παρακάτω λογοτεχνικά κείμενα, να συνθέσετε μια παρουσίαση (σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, PowerPoint, Windows Movie Maker), για να ενημερώσετε τις υπόλοιπες ομάδες για την υπόθεση των έργων που διαβάσατε και για τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε συγγραφέας/ποιητής προσεγγίζει μορφή της μητέρας στο συγκεκριμένο έργο του. Να δοθεί έμφαση στους αφηγηματικούς τρόπους, τον ρόλο του αφηγητή και τα είδη εστίασης.

- *Στέλλα Βιολάντη*, Γρηγορίου Ξενοπούλου (1909) Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)
- *Η Τιμή και το Χρήμα*, Κωνσταντίνου Θεοτόκη (1914) [Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)]

→ Όλοι οι μαθητές θα διαβάσουν στο σπίτι τους και ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα [Η Τιμή και το Χρήμα](#) του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και [Η μάννα](#) της Περγιά Μπακ. Τα κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο ([κλικ πάνω στον τίτλο](#)).

→ Μετά την ανάγνωση η 2^η ομάδα θα κάνει την περίληψη των κεφαλαίων 4-6 του έργου *Η Τιμή και το χρήμα* και των κεφαλαίων 3-4 του έργου *Η μάννα*.

>>> Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (Τρεις [3] διδακτικές ώρες) <<<

→ Με βάση τις σημειώσεις που έχετε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος, να συνθέσετε ως ομάδα ένα κείμενο (600-1000 λέξεων) για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της ομάδας θα αναρτηθεί στον χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Φύλλο Εργασίας 3ης Ομάδας

Διδακτική Ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Θέμα προς διερεύνηση: Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

>>> Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (Δύο [2] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού επισκεφθείτε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα ([εδώ](#)) να αναζητήσετε σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσετε σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

→ Αφού επισκεφθείτε κάποια Μηχανή Αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) να βρείτε πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα.

>>> Β' φάση: κατά την ανάγνωση (Επτά [7] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού μελετήσετε τα παρακάτω λογοτεχνικά κείμενα, να συνθέσετε μια παρουσίαση (σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, PowerPoint, Windows Movie Maker), για να ενημερώσετε τις υπόλοιπες ομάδες για την υπόθεση των έργων που διαβάσατε και για τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε συγγραφέας/ποιητής προσεγγίζει μορφή της μητέρας στο συγκεκριμένο έργο του. Να δοθεί έμφαση στους αφηγηματικούς τρόπους, τον ρόλο του αφηγητή και τα είδη εστίασης.

- Τα ψάθινα καπέλα (απόσπασμα), Μαργαρίτας Λυμπεράκη (1946) [Γ' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)]
- «Εγκώμιο» (απόσπασμα), Βικτωρίας Θεοδώρου (1957) [Γ' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το ποίημα [εδώ](#)]

→ Όλοι οι μαθητές θα διαβάσουν στο σπίτι τους και ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα [Η Τιμή και το Χρήμα](#) του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και [Η μάννα](#) της Περλ Μπακ. Τα κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο ([κλικ πάνω στον τίτλο](#)).

→ Μετά την ανάγνωση η 3^η ομάδα θα κάνει την περίληψη των κεφαλαίων 7-9 του έργου [Η Τιμή και το χρήμα](#) και των κεφαλαίων 5-8 του έργου [Η μάννα](#).

>>> Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (Τρεις [3] διδακτικές ώρες) <<<

→ Με βάση τις σημειώσεις που έχετε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος, να συνθέσετε ως ομάδα ένα κείμενο (600-1000 λέξεων) για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της ομάδας θα αναρτηθεί στον χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Φύλλο Εργασίας 4ης Ομάδας

Διδακτική Ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Θέμα προς διερεύνηση: Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

>>> Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (Δύο [2] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού επισκεφθείτε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα ([εδώ](#)) να αναζητήσετε σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσετε σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

→ Αφού επισκεφθείτε κάποια Μηχανή Αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) να βρείτε πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα.

>>> Β' φάση: κατά την ανάγνωση (Επτά [7] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού μελετήσετε τα παρακάτω λογοτεχνικά κείμενα, να συνθέσετε μια παρουσίαση (σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, PowerPoint, Windows Movie Maker), για να ενημερώσετε τις υπόλοιπες ομάδες για την υπόθεση των έργων που διαβάσατε και για τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε συγγραφέας/ποιητής προσεγγίζει μορφή της μητέρας στο συγκεκριμένο έργο του. Να δοθεί έμφαση στους αφηγηματικούς τρόπους, τον ρόλο του αφηγητή και τα είδη εστίασης.

- «Μην απορείς, μητέρα», Ανέστη Ευαγγέλου (1960) Γ' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το ποίημα [εδώ](#)
- Τα ρέστα, Κώστα Ταχτσή (1972) [Γ' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Λυκείου, Το κείμενο [εδώ](#)]

→ Όλοι οι μαθητές θα διαβάσουν στο σπίτι τους και ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα «[Η Τιμή και το Χρήμα](#)» του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και «[Η μάννα](#)» της Περλ Μπακ. Τα κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο (*κλικ πάνω στον τίτλο*).

→ Μετά την ανάγνωση η 4^η ομάδα θα κάνει την περίληψη των κεφαλαίων 10-11 του έργου *Η Τιμή και το χρήμα* και των κεφαλαίων 9-13 του έργου *Η μάννα*.

>>> Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (Τρεις [3] διδακτικές ώρες) <<<

→ Με βάση τις σημειώσεις που έχετε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος, να συνθέσετε ως ομάδα ένα κείμενο (600-1000 λέξεων) για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της ομάδας θα αναρτηθεί στον χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Φύλλο Εργασίας 5ης Ομάδας

Διδακτική Ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Θέμα προς διερεύνηση: Η μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία

>>> Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (Δύο [2] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού επισκεφθείτε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα ([εδώ](#)) να αναζητήσετε σημασίες της νέας ελληνικής γλώσσας για τις λέξεις «μάννα», «μανούλα», «μητέρα», «μαμά» και να κρατήσετε σημειώσεις σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

→ Αφού επισκεφθείτε κάποια Μηχανή Αναζήτησης (Google, Yahoo κ.ά.) να βρείτε πληροφορίες, τραγούδια, ταινίες, κείμενα λογοτεχνικά ή μη που να αφορούν τη μητέρα.

>>> Β' φάση: κατά την ανάγνωση (Επτά [7] διδακτικές ώρες) <<<

→ Αφού μελετήσετε τα παρακάτω λογοτεχνικά κείμενα, να συνθέσετε μια παρουσίαση (σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, PowerPoint, Windows Movie Maker), για να ενημερώσετε τις υπόλοιπες ομάδες για την υπόθεση των έργων που διαβάσατε και για τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε συγγραφέας/ποιητής προσεγγίζει μορφή της μητέρας στο συγκεκριμένο έργο του. Να δοθεί έμφαση στους αφηγηματικούς τρόπους, τον ρόλο του αφηγητή και τα είδη εστίασης.

- «Της μάννας μου», Άγγελου Σικελιανού (1909) [Α' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γυμνασίου, Το κείμενο [εδώ](#)]
- Η μάννα, Περλ Μπακ (Αρχές 20^{ου} αιώνα) [Β' Τεύχος Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γυμνασίου, Το κείμενο [εδώ](#)]

→ Όλοι οι μαθητές θα διαβάσουν στο σπίτι τους και ολόκληρα τα λογοτεχνικά έργα [Η Τιμή και το Χρήμα](#) του Κωνσταντίνου Θεοτόκη και [Η μάννα](#) της Περλ Μπακ. Τα κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο ([κλικ πάνω στον τίτλο](#)).

→ Μετά την ανάγνωση η 5^η ομάδα θα κάνει την περίληψη των κεφαλαίων 12-13 του έργου [Η Τιμή και το χρήμα](#) και των κεφαλαίων 14-18 του έργου [Η μάννα](#).

>>> Γ' φάση: μετά την ανάγνωση (Τρεις [3] διδακτικές ώρες) <<<

→ Με βάση τις σημειώσεις που έχετε συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος, να συνθέσετε ως ομάδα ένα κείμενο (600-1000 λέξεων) για τη μορφή της μητέρας στη λογοτεχνία. Το τελικό κείμενο της ομάδας θα αναρτηθεί στον χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη του σχολείου.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στα φύλλα εργασίας, στις εργασίες που αφορούν τη «Β΄ φάση: κατά την ανάγνωση» είναι δυνατόν εναλλακτικά να ζητηθεί από τους μαθητές, ανά ομάδα, να δραματοποιήσουν κάποιο/α κεφάλαιο/α από το έργο «Η Τιμή και το Χρήμα», το/α οποίο/α θα μαγνητοσκοπηθούν. Στη συνέχεια, θα συνδεθούν στο πρόγραμμα Windows Movie Maker και μαζί με άλλες σημειώσεις που οι μαθητές θα επιλέξουν να αναγνώσουν οι ίδιοι (ηχογράφηση) μπορούν να αποτελέσουν μια σύντομη ταινία-αναφορά στο συγκεκριμένο λογοτεχνικό έργο.

Ακόμη, θα μπορούσαν να αλλάξουν τη φωνή του αφηγητή, να ταυτιστούν με έναν ήρωα, να γράψουν ημερολόγιο/ επιστολή, να παρατηρήσουν αλλαγές μεταξύ α΄ και γ΄ προσώπου. Επίσης, η εργασία περίληψης συγκεκριμένων κεφαλαίων ανά ομάδα θα μπορούσε να επεκταθεί με συγγραφή βιβλιοπαρουσίασης ή οπισθόφυλλου βιβλίου. Τέλος, θα μπορούσε να ζητηθεί σύγκριση του λογοτεχνικού έργου με την κινηματογραφική/ θεατρική μεταφορά του.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου προϋποθέτει την ύπαρξη ευελιξίας στο ωρολόγιο πρόγραμμα αναφορικά με τη χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής του σχολείου και μάλιστα για συνεχόμενο δίωρο, καθώς όλοι όσοι χρησιμοποιούν το εργαστήριο πληροφορικής γνωρίζουν πως σε μία μόνο ώρα είναι ελάχιστη η πρόοδος των εργασιών των μαθητών, ιδίως σε ομαδικές εργασίες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β. 2012. Η λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ: Κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf [27/9/2012].

ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου, σ. 21068-21082.

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL-A111/%CE%94%CE%95%CE%A0%CE%A0%CE%A3-%CE%91%CE%A0%CE%A3/programma_spondon_ne_logot_new.pdf

Κελεπούρη, Μ. & Ε. Χοντολίδου. 2012. Μελέτη για τα εκπαιδευτικά σενάρια στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3_melete_senarion_logotekhnias_2.pdf [27/9/2012].